

FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

SERES ISTVÁN

II. RÁKÓCZI GYÖRGY „KURUC” LOVASEZREDE (Újabb források az erdélyi hadsereg történetéhez, 2.)

Bizonyára nem vagyunk egyedül azon nézetünkkel, hogy a Thököly-szabadságharc levéltárának egyik legértékesebb, ugyanakkor talán legkevésbé feltárt részét a kuruc hadsereg különböző (szerencsés esetben név szerinti) összeírásai képezik. Ezek közül is kitűnik egy több száz nevet tartalmazó fizetési kimutatás, amelyről a ráírt dátum olvasata alapján korábban úgy vélték, hogy a fejedelem törökországi emigrációja idején készült.¹ A Thököly korabeli kuruc katonaság történetét és összetételét több munkájában is feldolgozó Nagy László azt írta, hogy az 1689. november 29-i (!) mustra szerint Torma Mihály kapitány parancsnoksága alatt összesen 683 lovas katona szolgált.² Feltehetően erre az iratra (is) utalt a levéltár ismertető repertóriumát elkészítő Maksay Ferenc, amikor megállapította, hogy „az 1685 utáni darabok valószínűleg a Thökölyvel együtt a dunai végekre szorult se regnél keletkeztek”.³ Thököly hadainak összeírásai és fizetési kimutatásai igen töredékesen maradtak fenn, s a Thököly-szabadságharc levéltárának vonatkozó fondjai is zömmel csak a végváriak és a mezei katonaság kimutatásait őrizték meg, elsősorban az 1683-as mustra idejéből. Ettől függetlenül valóban előfordul köztük néhány olyan darab, amely a „kuruc király” bukását követően készült, ezek az 1686–1687-ből származó iratok azonban egytől egyig a Munkácsra szorult csapattöredékek fizetési mustráival azonosak. Ezzel ellentétben egyetlen egy okmányt sem sikerült feltárnunk, amelyik az emigrációban készült volna, Torma Mihály lovasezredének 1689-re datált név szerinti kimutatása pedig valójában négy évtizeddel korábban, 1659-ben íródott.⁴

Az iratot egyébként két helyen is dátumozták: rögtön az első lap tetején: „Anno 1659. dje 19. Novembris. Torma Mihály kapitánsága alatt lévő katonáknak mustrálása” és az utolsó oldalon: „Anno 1659. 19. Novembris Torma Mihályi Regestuma”. Akik korábban tanulmányozták, mind az első bejegyzést vették alapul, s abban az 5-ös számot valóban könnyen nyolcasnak lehet nézni, a második esetben viszont egyértelműen a mi olvasatunk a helyes. Ugyanakkor még az is elősegítette a szakemberek tévedését, hogy egy XIX. századi iratrendezés során az 1689-es évszámot is rájegyezték az utolsó oldalra, amit jóval később még az „1689. XI. 19.” dátum is követett.

¹ Korábban ugyanebből az állagból egy Bethlen Gábor uralkodása idején készült kvártélyjegyzéket közlünk. *Seres* 2013.

² Nagy 1983. 105. o., 50. jegyzet. A megállapítás három tévedést is tartalmaz: az évszám helyes olvasata – mint azt jelen dolgozatban bizonyítjuk – 1659, a napi dátum november 19., a 683-as szám pedig nem a katonákra, hanem lovaikra vonatkozik.

³ Maksay 1971. 11. o.

⁴ Minderről korábban röviden már szóltunk: *Seres* 2005. 424. o. és uo. 1. jegyzet.

Nem csupán a könnyen félreolvasható dátum zavarhatta meg a kutatókat: a lajstromban főkapitányként szereplő Torma Mihály neve ismerősen csenghet a Thököly Imre nevével fémjelzett kuruc mozgalom kutatói számára. Ezért fontosnak tartjuk, hogy az alakulattal, illetve annak parancsnokával részletesebben foglalkozunk.

A terjedelmes jegyzék összesen tíz sereg (század) listáját tartalmazza, de fel kell hívunk az olvasók figyelmét, hogy a végén közölt szám (683) valójában nem a katonák, hanem a hozzájuk tartozó lovak számát jelenti. A kapitányság alatt az időközben kihúzottakkal, illetve újonnan beírtakkal együtt mindösszesen 400 katona található, ha közéjük számoljuk a név nélküli szereplő – s így talán hiányzó – vicehadnagyot (2. sereg), zászlótartót (4. sereg) és dobost (1. sereg) is.⁵ Az első három sereg esetében pedig még a létszám megállapítása után is folytatódott a felsorolás, az elsőnél öt, a másodiknál négy, a harmadiknál három katona nevét jegyezték fel a lovak összesítése után.

Az első nyolc seregben összesen 32 személy nevét húzták át utólag, a másodikban például nyolcat, köztük a vicehadnagyét, a zászlótartóét és a dobosét.⁶ Összesen nyolc fő neve mellé tettek megjegyzést: a 2. seregből hárman Váradon maradtak („Váradnál, Váradnál marat, Váradon marat”), egy katonának elfáradt a lova, egy dobos lett; a 6. sereg egyik debreceni illetőségű közlegénye elszökött, egy másik debreceni katona „Balkó hadá”-hoz csatlakozott, egy harmadiknak pedig elállott a lova. A 4. sereg két szentmihályi illetőségű katonájáról azt jegyezték fel, hogy „kóborlóban” (kóborlóban) vannak. Összesen tíz katona neve mellett szerepel az „A”, azaz: *absens* (hiányzó) kitétel, és négyük neve mellett külön megjegyzés is található. A már említett két kóborlón kívül a 6. sereg egyik vitézét Gyulafehérvár alatt megvagdalták, a 8. seregből hiányzó Farkas Máté neve mellett pedig az olvasható, hogy „megh jeű”, ami talán arra utal, hogy az eredetileg hiányzó vitéz időközben csatlakozott egységéhez (megjött). A fizetéssel kapcsolatban három bejegyzés található: két katona helyett a társa vette fel a zsoldot, egy fő pedig valamilyen ismeretlen okból kifolyólag „nem vett hó pénz”.

Mivel az azonos nevű katonákat leginkább a származási helyük szerint, esetleg külső ismertető jegyeik alapján különböztették meg a korabeli összeírásokban, 12-nek pontosan ismerjük eredeti lakóhelyét, négy – az ezredtől elszökött – katona neve mellé pedig utólag odaírták a származási helyüket is. Eszerint két-két debreceni, kügyi, szentmihályi és váradí, valamint egy-egy apagyí, gáborjáni, körmendi, létai, nyíregyházi, szalacsi, szalontai és szentkirályi katonát ismerünk. A lakóhely szerint ismert katonák zöme Bihar – Debrecen (2), Gáborján, Kügy (2), Léta, Nagyvárad (2), Szalacs, Szalonta – és Szabolcs – Apagy, Nyíregyháza, Szentmihály (2) – vármegyékből származott. A két szentkirályi illetőségű vitéz esetében leginkább a Közép-Szolnok vármegyei Érszentkirály és Szilágyszentkirály jöhet szóba, földrajzi helyzete alapján mi az elsőt tartjuk valószínűbbnek. Egyedül a Körmend (Körmönd?) helységnevet nem tudjuk tisztántúli vagy partiumi településként azonosítani, ez esetben egy ma már nem létező településre kell gondolnunk.⁷ A helységnévből

⁵ A kihúzások és többszöri javítások miatt a kereken 400 fős lista 1-2 fővel kevesebb is lehet, amennyiben a kihúzott és utólag beírt sorok adatai részben fedik egymást. (Különösen a 2. sereg zászlótartójánál valószínű, hogy a 44–45. sz. sorok azonos személyre és beosztásra vonatkoznak.)

⁶ A kihúzottak száma a századok sorrendjében: 3, 8, 10, 1, 3, 4, 2, 1.

⁷ Hogy nem egyedi tévesztésről, elírásról vagy olvasati problémáról van szó, azt egy évtizedekkel későbbi katonai összeírás is megerősíti. Esze Tamás gyalogezredének 1706. évi összeírásában szerepel egy „Körmöndi Samu” a Bihar vármegyei Körmöndről. *Mészáros* 2008. 118–119. o. No. 535. (A névmutatóban a forrás köz-

képzett vezetéknevek között különösen sok volt a Bihar vármegyei – Almási, Bihari, Csátári (2), Esztári, Kakucsi, Kárándi, Kereki, Keresszegi, Lesi, Létai, Marjai, Pali, Sarkadi (2), Siteri, Szöllősi, Ugrai, Újfalusi –, de a környező vármegyékből való származásra is több név utal (Békés: Békési, Fási, Gyulai; Csanád: Makai, Csongrád: Szegvári; Szabolcs: Marjai, Nánási, Nyíri).

Mindez azért is fontos, mert a megadott helységnevek, illetve a lakó- és származási helyet sejtető családnévek is arra utalnak, hogy Torma lovassága valójában a fejedelem öt hónapos „kényszerpihenője” során toborzott új hadsereg része volt. II. Rákóczi György még 1659. március 30-i lemondását követően vonult vissza tiszántúli birtokaira, ahol ecsedi, szatmári és székelyhídi váraiban töltötte idejét, miközben – Szalárdi János krónikája szerint – „mind Tiszán túl való, s mind innen levő birodalmában hadait mindenütt szaporítton-szaporítja, gyűjteti vala”, s többek között „alattomban az hajdúságot is újabban mind maga mellé hajtotta vala”. Csapataival végül augusztus 24-én indult meg Ecsedből Erdély felé. Szalárdi leírása jól alátámasztja a mustrajegyzék fejedelmi sereg vonulásához kapcsolható bejegyzéseit. Szuhay Mátyás és Fráter Pál vezette katonasága még augusztus 24-én megjelent Várad alatt, nem sokkal később pedig már a Barcsai Ákos híveit üldözőbe vevő fejedelemről írja, hogy Gyulafehérvár táján „majd ugyan űzőbe is őket venni kezdette volna”.⁸

Sajnos, éppen ebből az időszakból rendelkezünk szinte a legkevesebb forrással Rákóczi hadseregéről. A fejedelem újonnan toborzott katonaságáról mindössze néhány napló és emlékirat (Horváth Kozma Küküllő vármegyei alispán, Szalárdy és Bethlen János művei) alapján alkothatunk képet, összeírásokat, kimutatásokat egyáltalán nem ismerünk, a levéltári források pedig csak töredékesen vannak feltárva. A forráskiadással különben is adós történetírásunk, a bibliofil kutatás alapjául szolgáló XIX. századi kiadványok pedig leginkább csak a családtörténeti- és diplomáciai levelezésekre korlátozódnak időszakunkból.

A most bemutatandó mustrajegyzék időpontja meglehetősen sokat elárul, mivel forrásunk alig három nappal a szomorú kimenetelű november 22-i zajkányi ütközet előtt készült. A havasokon, kerülő úton átkelt Szejdi Ahmed budai basa csapatai a Vaskapu szorosnál levő Zajkány közelében meglepetésszerűen ütöttek rajta Rákóczin, és jelentős győzelmet arattak a magyarokon. Horváth Kozma szerint a fejedelem mintegy 3000 embert veszített, s ezzel szemben a törökök közül alig 125 fő esett el. Szalárdytól tudjuk, hogy a fejedelem az ónodi végváriak és udvari katonasága élén vett részt a harcban, Horváth Kozma arról tudósít, hogy Rákóczi az „ónadi magyarok három zászlóaljával” támadta oldalba a jobbszárnyat megnyomó törököket. A harc végére többek között az ifjabb Csátary János sarkadi kapitány, Weér Zsigmond (néhai Weér Gáspár fia) és Ibrányi Ádám (néhai Ibrányi Mihály váradi vicekapitány fia) is elesetek.⁹ Mindebből kiderül, hogy Rákóczi csapatai között éppúgy ott voltak az időközben újból pártjára állt fejedelmi várak (Várad, Sarkad) katonái, mint a végváriak seregei, az 1657–1661. között készült udvarhelyszéki

readója is azonosítatlan bihari helységnek írja, illetve a Körösszegapáti határában található Körmösd puszta elírását tartja még lehetségesnek: *Mészáros* 2010. 182.)

⁸ Szalárdy krónikája, 485., 490., 494., 497–499. o.

⁹ Minderre nézve lásd: Szalárdy krónikája, 519–520. o.; *Bethlen*: Erdély, 53–57. o.; Petrityivy-Horváth önéletírása, 62–63. o.

veszteséglista¹⁰ alapján pedig a hadra kelt székelység is érzékeny veszteséget szenvedhetett az összecsapásban.

A fejedelmi sereg egy része ugyanakkor jelen sem volt az összecsapásnál, Török János „ezeredes kapitány” hadai Illyén voltak táborba szállva. Elképzelhetőnek tartjuk, hogy Torma Mihály katonasága is az ütközetet lekéső lovassághoz tartozott. Ennek pontos megállapítása még várat magára, de remélhetően a további kutatás a Torma kapitánysága alá tartozó lovasság történetéhez is fel fog tární újabb forrásokat.

A főkapitány mellett kilenc főhadnagy, ugyanannyi vicehadnagy és zászlótartó neve áll rendelkezésünkre, összesen 28 tiszt nevét ismerjük. Az első sereg parancsnoka maga a főkapitány volt, így a főhadnagyi poszt nem volt betöltve, a 2. seregben ugyanakkor a vicehadnagy, a negyedikben pedig a zászlótartó neve maradt kitöltetlenül. Úgy véljük, hogy ilyen jelentős számú tisztikarból többnek is elő kellene fordulnia az emigrációval kapcsolatos iratokban, annál is inkább, mivel Thököly napra pontosan naplót vezetett, hivatali leveleit pedig gondosan bemásoltatta „párjás könyv”-eibe. Rendelkezésünkre áll a bujdosó fejedelem 1689 június–szeptemberében írt naplótöredéke, de sem ebben, sem a többi, 1685–1705 között írt kéziratában nem történik említés Torma Mihályról és hadnagyaikról.

Ugyanakkor a kuruc szabadságküzdelmek idején fontos szerepet vivő vitézljő rend számos tisztjének és katonájának nevével folyamatosan találkozunk, gyakorlatilag a bujdosók támadásától a Rákóczi-szabadságharcig. Ennek ellenére – eltekintve a gyakori s ez által könnyen összetéveszhető személynevektől – a Torma Mihály keze alatti lovasság tisztikara gyakorlatilag teljesen hiányzik a korszak forrásaiból. Sem a Thököly-féle sereg 1683-as generális mustrájának fennmaradt töredékei között, sem pedig a Csáky László generális parancsnoksága alatt 1686 táján összeírt felső-magyarországi hadak tekintélyes terjedelmű kimutatásában nem fordul elő olyan alakulat, amelyik akár csak nyomokban is, de azonosítást mutatna a jelen forrásközlésünkben szereplő mustrajegyzékkel. Az pedig, hogy egy lovasezred csak úgy eltűnjön, teljességgel hihetetlen! A ritkábban előforduló nevek alapján egyik-másik tisztet a későbbiekben sikerült azonosítani, ezért sorrendben megadjuk a lovasezred tisztjé névsorát:

- Ács Gergely zászlótartó (8. sereg)
- Balogh István vicehadnagy (4. sereg)
- Barczai György főhadnagy (2. sereg)
- Borbély András főhadnagy (10. sereg)
- Czire György zászlótartó (5. sereg)
- Czuth Péter főhadnagy (9. sereg)
- Fekete András zászlótartó (9. sereg)
- Fodor János főhadnagy (5. sereg)
- Garzó János vicehadnagy (9. sereg)
- Gelei Benedek főhadnagy (8. sereg)
- Juhász Mihály zászlótartó (1. sereg)
- Király András zászlótartó (?) (2. sereg)
- Korda István főhadnagy (7. sereg)

¹⁰ A nem mindennapi forrás sajtó alá rendezése folyamatban van.

Létha Péter főhadnagy (4. sereg)
 Magovith Miklós zászlótartó (3. sereg)
 Nagy András vicehadnagy (7. sereg)
 Nagy János vicehadnagy vagy zászlótartó (?) (2. sereg)
 Nagy Mihály zászlótartó (7. sereg)
 Nagy Mihály zászlótartó (10. sereg)
 Nagy Pál vicehadnagy (8. sereg)
 Nagy Péter főhadnagy (6. sereg)
 Nagy Péter vicehadnagy (10. sereg)
 Pintes Ferenc vicehadnagy (6. sereg)
 Rácz Pál zászlótartó (6. sereg)
 Sylva (Szilva?) Mihály vicehadnagy (3. sereg)
 Torma Mihály kapitány (1. sereg)
 Vida Péter főhadnagy (3. sereg)
 Zagyva Máté vicehadnagy (5. sereg)
 Zombori Benedek vicehadnagy (1. sereg)

A főkapitány után következő tiszték közül eddig egyelőre csupán Letha Péter főhadnagy neve cseng ismerősen, akit azonosnak vélünk azzal a Létha Péter nevű berettyószentmártoni lakossal, akinek éppen II. Rákóczi György adományozott címeres nemességet 1650. április 8-án Gyulafehérvárott.¹¹ Egyébként egy ma már nem fellelhető régi kézirat, a berettyószentmártoni „Öregkönyv” egyik hitelesített, 1648. június 11-i okmánya is említi Létha Péter ottani ingatlanát (házát vagy házhelyét).¹² Míg Létha tisztársai kilétének megállapítása várat magára, a főkapitány kapcsán már konkrét elképzeléssel állhatunk elő. Úgy véljük, hogy azzal a Torma Mihállyal azonos, aki alig egy évtizeddel később, ecsedi kapitányként vett részt a Wesselényi-mozgalomban. Többek között 1670. április 24-én jelen volt a felkelők győzelmével végződő gombási rajtaütésnél, foglyul ejtett egy német kapitányt (nagy valószínűséggel a tizenötöd magával fogságba került Odling kapitányt), és részben az ő érdeme volt a nagymajtényi sánc bevétele. Kapitánytársával, Apagyi Sámuellel együtt csak hosszas tárgyalások után volt hajlandó kapitulálni a császáriak előtt. A vádirat a rebellisek vezetői között említi, s mint Szatmár vármegyei birtokost, őt is vagyonekobzásra ítélték.¹³ Az ecsedi őrség és az oda menekült nemesség csak azzal a feltétellel kapott kegyelmet 1670. július 14-én, hogy a várat megnyitják a német őrség előtt.¹⁴ Torma Mihály ecsedi kapitányként ezután önálló lovasezred élén vett részt az elkövetkező évek Habsburg-ellenes harcaiban, 1675 folyamán a kuruc hadak egyik alvezéréként veszített csatát Diószegnél Schmidt császári ezredessel szemben.¹⁵ Apafi Mihály erdélyi fejedelem egyik, 1677. február 7-i intézkedése pedig arról tudósít, hogy visszakapta az ezredét Szőcs János ezterekapitánytól.¹⁶

¹¹ MNL OL F 1. *Liber Regius*, 28. k. 178–179. o.

¹² *O'sváth*: Bihar leírása, 201. o.

¹³ Minderről lásd: *Pauler* 1876. 18., 20., 24., 92., 101–103. o.; Újabban Ulrich Attila több összefoglalásában olvashatunk Torma Mihály korabeli szerepéről: *Ulrich* 2008. 348., 369. o.; *Ulrich* 2013. 60., 72. o.

¹⁴ *Szalay* 1857. 132. o.

¹⁵ *Szalay* 1857. 170. o.

¹⁶ Szőcs ezzel egy időben a császáriakhoz átállt Jáksó töredék ezredét kapta meg. *Koroknay* 2006. 132. o.

Mindezek alapján egyértelműnek tartjuk, hogy az ecsedi kapitány valóban azonos II. Rákóczi György főkapitányával. Emellett szól, hogy a fejedelem 1659 folyamán hosszú időt töltött Ecseden, innen indult el trónjának visszavételére, s az sem véletlen, hogy éppen ekkor váltotta ki Ecsed várához a Károlyi családnak korábban zálogba adott Fehérgyarmat nevű Szatmár vármegyei városát.¹⁷

Bár a mustrajegyzék tartalma, s nem utolsó sorban a hátoldalon szereplő évszám alapján most már egyértelmű annak valódi datálása, feltétlenül szólnunk kell arról, hogy Torma Mihály lovas ezredesként még évekkel később, immáron a Thököly Imre nevével fémjelzett kuruc függetlenségi harc idején is szerepelt, róla és lovasezredéről 1684–1687 között gyakran meg is emlékeznek forrásaink! Torma ezrede a mezei katonaság részeként tevékenykedett Thököly harcai alatt, a fejedelem váradi fogságba vetését követően pedig a munkácsi védők között találjuk meg őket. Ugyanakkor le kell szögeznünk, hogy bár az alakulatról több korabeli irat is tanúskodik, egykorú összeírásuk bizonyíthatóan sem Thököly hazai hadjáratai, sem pedig a munkácsi várvédelem idejéből nem maradt fenn.

Regimentjének katonái 1684. június 21-én, Ráskáról ruhátlanságukról panaszkodtak a fejedelemnek, Thököly pedig egy Regéc várából, 1684. október 11-én írt levele szerint éppen Torma Mihályt bízta meg az ungvári őrség megszaportásával.¹⁸ 1685. április 3-án Szalánczy Ferenc kapitány jelentette Kismarjából a fejedelemnek, hogy Torma „némely seregekkel” Gáborjánba érkezett. Az 1685. július 18-án Regéc várába hozott posztókból még maga a fejedelem utaltott ki 2 ¼ singnyit „Torma Mihály *Uramnak*, a kapitánnak,”¹⁹ a Kassáról hozott meggyszín és kék páduai posztókból pedig „Torma Mihály *Uram* ött hadnagyának” adatott Thököly ez idő tájt egy-egy dolmányra valót.²⁰ Thököly váradi elfogatását követően Munkácson találjuk, s az elkövetkező két év során tevékenyen kivette részét a vár védelméből. A munkácsi udvartartási iratokban, illetve Dobay Zsigmond ostromnaplójában egyaránt találkozunk Torma nevével. Ez utóbbi szerint „Torma uram fia” egy 1686. március 31-i összecsapásban szerzett sérüléseibe halt bele, az 1686. augusztus 29-én Szerednye felé portyára ment 600 főnyi munkácsi katonaság egyik előjárója pedig maga Torma Mihály kapitány volt.²¹ Utolsó vele kapcsolatos adatunk szerint 1687. szeptember 29-én Zrínyi Ilona három sing angliai posztót adatott neki.²² A későbbiek folyamán már nem találkozunk vele, neve sem a török ellenes felszabadító háború magyar tisztjei, sem pedig a II. Rákóczi Ferenc vezette kuruc függetlenségi harc vezetői között nem fordul elő. Valószínűnek tartjuk, hogy vagy elhunyt, vagy pedig a sok évtizedes hadakozásból kiöregedve visszavonulhatott birtokára, s feltehetően már nem is érte meg a Rákóczi-szabadságharc kitörését.

Ha nem ismernénk a Torma Mihály ecsedi kapitányságára vonatkozó forrásokat, ki zárólag az 1684–1687 közötti adatok alapján még akár igaznak is tarthatnánk Nagy László és Maksay Ferenc közléseit, levezetésünk alapján viszont bizonyítottnak véljük, hogy a felsorolt adatok mind egy és ugyanazon személyre vonatkoznak. A török ellenes fel-

¹⁷ Szalárdy krónikája, 485. o.

¹⁸ *Szilády – Szilágyi* 1871. 455., 485. o.

¹⁹ A név és a titulus lejegyzésének módja utal rá, hogy két hasonló nevű személy is volt; az alábbiak alapján feltehetően éppen a kapitány fia volt a másik Torma Mihály.

²⁰ MNL OL G 5. II. 6. Thököly számadáskönyvei, fol. 342v., 350r.

²¹ Dobay naplója, 423., 449. o.

²² *Thaly* 1900. 336. o.

szabadító háborúk és a kuruc szabadságküzdelmek idején egyébként sem volt ritka, hogy egy magasabb rangú tiszt akár több évtizedet is végigharcoljon. A legismertebb példa újvárosi Szűcs (Szűcs) Jánosé, aki az 1670-es évektől kezdve szerepel forrásainkban a bujdosók, majd Thököly oldalán. 1685 őszen visszatért az uralkodó hűségére, ekkor kállói vicekapitány, 1691-ben pedig Csáky László alezredese. 1703 nyarán csatlakozott Rákóczihoz, ezerskapitány lett, s még 1709-ben is tevékenyen szolgált a Sárrét vidékén.²³ A sort Deák Ferencsel folytathatjuk, aki a török ellen hadakozó ónodi vitézljő rend lovas katonájaként kezdte pályafutását, később a Thököly mellé állt (ónodi) végváriak főhadnagya, egyike a fejedelemtől Szerencs városát hajdúkiváltsággal adományba kapó kuruc selegek parancsnokainak. Thököly váradi elfogatása után ő is hűséget esküdött a császárnak, egy lovasezred parancsnokaként részt vett a török ellenes felszabadító háborúban, s ott volt Buda ostrománál is. A Rákóczi-szabadságharc idején a Sajó–Hernád menti hajdúhelyek lovasságának ezerskapitánya, 1717-ben az országba törő tatárok ellen mozgósított nemesi csapatok egyik vezetője volt.²⁴ Nem mindennapi katonai pályafutás ez, Deák Ferenc több mint negyven esztendőn keresztül ontotta vérért hazáját és uralkodójáért. Úgy véljük, Torma Mihály személyében is egy hasonlóan nagy formátumú egyéniséget tisztelhetünk, hiszen 1659-es főkapitányi említése alapján már akkor komoly katonai múltja lehetett.

FORRÁSKÖZLÉS

Torma Mihály főkapitány lovasezredének név szerinti kimutatása²⁵

Anno 1659. dje 19. Novembris

Torma Mihaly Kapitansaga alat levő katonaknak mustralasa

[I. sereg]

1.	30. Fő Kapitány: Torma Mihaly Uram	Eq. 6	
2.	6. Vice Hadnagy: Zombori Benedek	Eq. 3	
3.	4. Zaszló Tartó: Juhasz Mihaly	Eq. 2	
4.	Dobos	Eqs. 1 ²⁶	
5.	4. Horvath Matias	Eq. 3	A.
6.	Czina Janos	Eq. 3	
7.	Kardos Mihaly	Eq. 3	
8.	Óvari Janos	Eq. 2	

²³ Koroknay 2006. 144. o.; Mészáros 2002. 183. o. és Heckenast – Mészáros 2005. 421. o.

²⁴ Heckenast – Mészáros 2005. 109. o.

²⁵ Lelőhelye: MNL OL G 5. V. Forrásunkat betűhíven közöljük, az egykorú kihúzásokat kúpos zárójelbe tettük: <...> Saját kiegészítéseinket dőlt betűs szedéssel, szögletes zárójelben adjuk meg. A korabeli rövidítéseket ugyancsak dőlt betűkkel oldottuk fel. A nehezen olvasható szavak után kérdőjelet tettünk. A századokat a könnyebb áttekinthetőség miatt sorszámossal láttuk el. Folyamatos számozással láttuk el a névsort is, függetlenül attól, hogy név vagy csupán a tisztí rang, illetve beosztás szerepel a felsorolásban, és nem hagytuk ki a törölt, illetve az utólag betoldott neveket sem.

²⁶ A sor utólag lett beírva.

9.	Nagy Tamas	Eq. 2	
10.	Koncz Görgy	Eq. 2	
11.	Morvai Marton	Eq. 2	
12.	Horváth Istvan	Eq. 2	
13.	Miskoczi Peter	Eq. 2	
14.	Nagy Istvan	Eq. 2	
15.	Győri Mihaly	Eq. 2	
16.	Sánta Miklos	Eq. 2	
17.	Czeh Andras	Eq. 2	
18.	Makai Janos	Eq. 2	
19.	<Kis Mihaly	Eq. 2>	
20.	Görbe Mihaly	Eq. 2	
21.	Biski Istvan	Eq. 2	
22.	Teke Janos	Eq. 2	
23.	Nagy Janos	Eq. 2	
24.	Nagy Miklos	Eq. 1	
25.	Kis Istvan	Eq. 1	
26.	Aranyas Miklos	Eq. 1	
27.	Pusztai Janos	Eq. 1	
28.	Pali Andras	Eq. 1	
29.	Nagy Mihaly	Eq. 1	
30.	Nagy Istvan	Eq. 1	A.
31.	Horváth Jakab	Eq. 1	
32.	Nagy Istvan	Eq. 1	
33.	<Sarkadi Istvan	Eq. 1>	
34.	<Kis Gergely	Eq. 1>	
35.	Bezi Istvan	Eq. 1	
36.	Nagy Andras	Eq. 1	
	<Summa Equitum Nro. 67>		58. ²⁷

<Az Kapitány Torma Mihaly Uram 67. szamu lovassának számokra Kapitany, Hadnagi es Zazlotarto szemeli penzekel edgyűt ment ki ket szaz niolcsuan niolcs forint, idest fl. 288.>

37.	Racz Andras	Eq. 2	
38.	Foris Janos	Eq. 1	
39.	Szabo Geczi	Eq. 1	
40.	Kis Mihok	Eq. 1	
41.	Kis Andras	Eq. 1	
	Lo szam Nro. 64		
	teszen fl. 300 //		

²⁷ A legtöbb oldal alján, a jobb lapszélien egy korabeli szám található, ami egyértelműen összesítés, azonban sem a személyek, sem a lovak számával nem tudtuk összeegyeztetni őket.

[2. sereg]

42.	Hadnagy 10. Barczai Görgy	Eq. 4	
43.	6. Vice Duc[tor].	Eq. <3> 3	
44.	4. <Zaszló Tartó Nagy Janos>	Eq. 2 (?)	
45.	4. Zaszló Tartó	Eq. 2	
46.	4. <Király Andras> Dobos ²⁸	Eq. 1	
47.	Tapaszi Pal	Eq. 2	
48.	Levai Gergely	Eq. 2	
49.	Kis Marton	Eq. 2	
50.	Bekesi Mihaly	Eq. 2	
51.	<Szűcz Görgy	Eq. 2>	
52.	Kökenyesi Pal	Eq. 2	
53.	Szilagi Sigmond	Eq. 2	
54.	Szilasi Matias	Eq. 2	
55.	Halasz Görgy	Eq. 2	
56.	Kis Andras	Eq. 2	
57.	Kovacz Miklos	Eq. 2	
58.	Toth Janos	Eq. 2	
59.	<Fekete Pal	Eq. 2>	Varadnal marat
60.	Szolath Janos	Eq. 2	
61.	<Szalaczi Nagy Mihalj	Eq. 2>	El farat lova
62.	Nyregihazi Nagy Mihaly	Eq. 2	
63.	Kis Istvan	Eq. 2	
64.	Kovacz Mihaly	Eq. 2	
65.	Nagy Matias	Eq. 2	
66.	Balogh Peter	Eq. 2	
67.	Szabo Janos	Eq. 2	45. Gyursa
68.	Gyursa Andras	Eq. 1	
69.	Szabo Matias	Eq. 1	
70.	Disznos Janos	Eq. 1	
71.	Kis Janos	Eq. 1	
72.	Kelemen Andras	Eq. 2	
73.	Horvath Istvan	Eq. 2	
74.	Bango Istvan	Eq. 1	
75.	Nagy Janos	Eq. 1.	
76.	Kovacz Mihaly	Eq. 1	
77.	Török Balas	Eq. 2	

²⁸ A többszöri áthúzás és átírás miatt a tisztikar nevét itt meglehetősen nehéz megállapítani. Elképzelhető, hogy a felül szereplő és áthúzott Nagy János valójában a vicehadnagy volt, a dobos helyén eredetileg szereplő Király András pedig a sereg tényleges zászlótartója volt.

78.	<Nagy Tamas	Eq. 1>	Varadon marat
79.	Bihari Andras	Eq. 1	
80.	<Szasz Janos	Eq. 1>	Varadnal
81.	Pelei Istvan	Eq. 2	
82.	Puthnoki Istvan	Eq. 1	
83.	Nagy Miklos	Eq. 1	
84.	Nagy Marton	Eq. 1	
85.	Kis Balas	Eq. 1	
86.	Gáboriani Nagi Mihalj	Eq. 2	
87.	Baczi Janos	Eq. 1	
88.	Füle Mihaly	Eq. 1	
89.	<Galambos Pal	Eq. 1>	Dabos (!)
90.	Joliart Janos	Eq. 1	
91.	Kereczeni Andras	Eq. 1	
92.	Puthnoki Mihaly	Eq. 1	
93.	Füzes Andras	Eq. 1	
94.	Bereczki Peter	Eq. 1	
	<Summa Equitum Nro. 78>		

<Ez Hadnagyságh allya 78 szamu lovasokra, mint ki Feő es Vice Hadnagiok, es Zaszlotarto Szemely penzekel edgyüt *harom* szaz harmincz ket forint, id est fl. 332.>

95.	Vagyon Pall	Eq. 1	
96.	Bedö Andras	Eq. 1	
97.	Kis Andras	Eq. 1	
98.	Csizmadia Istvan	Eqs. 1	33.

Lo szam Nro. 78.

Teszen fl. 312.

Szemely penz fl. 24.

Summa fl. 336 //

[3. sereg]

99.	Hadnagy		
	10. Vida Peter	Eq. 4	
100.	6. <i>Vice Hadnagy</i> : Sylva (?) Mihaly	Eq. 3	
101.	4. <i>Zaszlo Tarto</i> : Magovith Miklos	Eq. <4> 3	
102.	Maryai Miklos	Eq. 3	
103.	Balogh Balinth	Eq. 3	
104.	Nagy Balinth	Eq. 3	
105.	Hevesi Istvan	Eq. 3	
106.	Apagi Nagy Andras	Eq. 3	

107.	Szabo Janos	Eq. 2	
108.	Tyukodi Mathas	Eq. 2	
109.	<Tapló Mihaly	Eq. 2>	
110.	<Kis Ferencz	Eq. 2>	
111.	Nagy Peter	Eq. 2	
112.	Magyar Görgi	Eq. 2	
113.	<Sellyei Istvan	Eq. 2>	
114.	<Racz Janos	Eq. 2>	
115.	Racz Istvan	Eq. 2	
116.	Köver Mihaly	Eq. 2	
117.	Tallyai Ferencz	Eq. 2	
118.	Szel Janos	Eq. 2	
119.	Vida Pal	Eq. 2	
120.	Juhasz Imre	Eq. 2	
121.	Meszaros Pal	Eq. 2	
122.	<Nagy Pal	Eq. 2>	
123.	<David Istvan	Eq. 2>	
124.	Kengyel Istvan	Eq. 2	
125.	Varadi Nagj Janos	Eq. 2	
126.	Kis Andras	Eq. 2	
127.	<Szent Kirali Kis Istvan	Eq. 1>	
128.	Nagy Tamas	Eq. 1	
129.	Czek Istvan	Eq. 1	
130.	<Magyar Andras	Eq. 1>	
131.	<Szodorai Mihaly	Eq. 1>	
132.	Szabó Peter	Eq. 1	
133.	Somogi Istvan	Eq. 1	
134.	Eötvös Istvan	Eq. 1	
135.	Sze (?) Peter	Eq. 1	
136.	Nagy Janos	Eq. 1	
137.	<Szikszai Istvan	Eq. 1>	
138.	Szőcz Janos	Eqs. 2	62. Kis
139.	Marko Andras	Eqs. 2 ²⁹	
140.	Kis Laszlo	Eq. 1	
141.	Kis Görgy	Eq. 1	
142.	Czathari Andras	Eq. 1	
143.	Daras Mihaly	Eq. 1	
144.	Nyarago Istvan	Eq. 1	
145.	Balogh Andras	Eq. 2	
146.	Pepo Istvan	Eq. 1	
147.	Syllje Peter	Eq. 1	

²⁹ Az egész sor utólag lett beírva.

148. Balogh Gorgy Eq. 1
 149. Kerekes Andras Eqs. 2
 <Summa Equitum Nro. 89.>
 150. Nagy Ferencz Eqs. 1

<Ez Hadnagyságh allya 89 Számú Katonák fizetesere, Feős Vice Hadnagiok es Zasztartó Szemeli penzkel egiút ment ki három száz hetven hat forint, id est: fl. 376.>

151. Nagy Marton Eqs. 1
 152. Somogi Istvan Eqs. 1
 153. Erdély Istvan Eqs. 1
 Lo szám Nro. 80.
 Summa Szemely penzel együt fl. 340 //

[4. sereg]

154. 10. Hadnagy: Letha Peter Eq. 4
 155. 6. Vice Hadnagy: Balogh Istvan Eq. 3
 156. 4. Zasztó Tartó: — Eq. 2
 157. Balogh Peter Eq. 2
 158. Kertész László Eq. 2 A. Kobolloban, S. mihali
 159. Bagdi Benedek Eq. 2
 160. Kerekes Istvan Eq. 2
 161. Nanasi Görög Eq. 2
 162. Viraghati [Viraghasi?] Andras Eq. 2 A. Kobolloban, S. mihali
 163. Szőlősi Andras Eq. 2
 164. Balogh Gaspar Eq. 2
 165. Toth László Eq. 2
 166. Kis János Eq. 2
 167. Nagy Istvan Eq. 1 (2)
 168. Korllath³⁰ János Eq. 2
 169. Boros Mihály Eq. 2
 170. Rez Andras Eq. 2
 171. Nagy Görög Eq. 2
 172. <Balogh Peter Eq. 2> 34. Horvát
 173. Nagy Miklós Eqs. 1³¹
 174. Horvath Mihály Eq. 2
 175. Kis Andras Eq. 1
 176. Nagy Andras Eq. 1
 177. Monar Istvan Eq. 1
 178. Kanya Balinth Eq. 1

³⁰ Utólag lett átírva, így akár „Horvath”-nak is olvashatjuk.

³¹ Az egész sor utólag lett beírva.

179.	Pap Mihaly	Eq. 1	
180.	Sythke Andras	Eq. 1	A.
181.	Gyöper Istvan	Eq. 1	
182.	Erdeli Janos	Eq. 1	
183.	Kis Pal	Eq. 1	
184.	Magos Istvan	Eq. 1	
185.	Czető Dömötör (!)	Eq. 1	
186.	Kovacz Miklos	Eq. 1	
187.	Fekete Mihaly	Eq. 1	
188.	Nagy Ferencz	Eq. 1	
189.	Fekete Ferencz	Eq. 1	
190.	Koczis Görgy	Eq. 1	
191.	Kardos Pal	Eq.	
192.	Fabyan Marton	Eq. 1	
193.	Fodor Janos	Eq. 1	
194.	Nagy Istvan	Eq. 1	22.

<Summa Equitum Nro. 64>

<Ez Hadnagyságh allya 64. Szamu Katonák fizetésekre, Feő, Vice Hadnagiok es Zazlotarto Szemeli penzeker edgiüt ment ki ket szaz hetven hat forint, idest: fl. 276>

Lo szam Nro. 56

Teszen fl. 244 //

[5. sereg]

195.	10. Hadnagy: Fodor Janos	Eq. 4	
196.	6. Vice Hadnagy: Zagyva Mathe	Eq. 3	
197.	4. Zaszlo Tarto: Czire Görgy	Eq. 3	
198.	Szappanos Mihaly	Eq. 3	
199.	Kereszegi Andras	Eq. 3	
200.	Kovacz Istvan	Eq. 2	
201.	Nagy Miklos	Eq. 2	
202.	Erdely Janos	Eq. 2	
203.	Gulaczi Andras	Eq. 2	Szilagi
204.	<Szilagi Janos	Eq. 2>	Nem vet ho penzt
205.	Icziri Andras	Eq. 1	A.
206.	Szilagi Marton	Eq. 2	
207.	Matius Balas	Eq. 1	
208.	Toth Mihaly	Eq. 1	
209.	Farkas Janos	Eq. 1	
210.	Nagy Janos	Eq. 1	
211.	Szabó Janos	Eq. 1	
212.	Nagy Marton	Eq. 1	

213.	Magyar Mihaly	Eq. 1
214.	Szabó Miklos	Eq. 1 ³²
215.	<Kis Janos	Eq. 1>
216.	Kis Demeter	Eq. 1 ³³
217.	Nagy Andras	Eq. 1
218.	Szabó Janos	Eq. 1 ³⁴
219.	<Kovácz Mihaly <Summa Equitum Nro. 37.>	Eq. 1>

<Ez Hadnagyságh allya Katonak, ugy mint 37. Szamuk fizetésekre, Feős Vice Hadnagiok s Zazlotarto Szemeli penzekell edgyüt ment ki szaz hatvan niolcz forint, idest: fl. 168.>
Lo szam Nro. 38.
Teszen fl. 172.//.

[6. sereg]

220.	10. Hadnagy: Nagy Peter	Eq. 4	
221.	6. Vice Hadnagy: Pintes Ferencz	Eq. 3	
222.	4. Zaszlo Tarto: Racz Pal	Eq. 3	
223.	Nagy Istvan	Eq. 3.	
224.	Szilagi Janos	Eq. 2	
225.	Kis Istvan	Eq. 2	
226.	Erdeli Mihaly	Eq. 2	
227.	Danczó Görgy	Eq. 2	
228.	<Szabo Mathe	Eq. 2>	Kovacz Georgi fogta ki
229.	Szilagi Marton	Eq. 2	
230.	Bonis Mihaly	Eq. 2	
231.	Vizaknai Pal	Eq. 2	
232.	Ireni (?) Istvan	Eq. 2	
233.	Pap Istvan	Eq. 2.	A. Fejer varnal alul megh vagdalták
234.	Harmathi Mihaly	Eq. 2	
235.	Kis Gaspar	Eq. 2	
236.	Galampos Janos	Eq. 2	
237.	Lethai Nagy Mihaly	Eq. 2	
238.	<Nagy Mihaly	Eq. 2>	Elszökeöt, Debreczeni
239.	Katona Gaspar	Eq. 2	
240.	Makoviczai Görgy	Eq. 2	40. Sos
241.	Kovacz Istvan	Eqs. 2 ³⁵	

³² Az egész sor utólag lett beírva.

³³ Az egész sor utólag lett beírva.

³⁴ Az egész sor utólag lett beírva.

³⁵ Az egész sor utólag lett beírva

242.	Sos Mihaly	Eq. 2	
243.	Vegh Mihaly	Eq. 2	
244.	<Szalai Janos	Eq. 2>	Debreczeni, Balko hadaban van
245.	Szabo Janos	Eq. 2	
246.	Kis Marton	Eq. 2	
247.	Szilagi Janos	Eq. 2	
248.	Kis Balinth	Eq. 2	
249.	Haydu Görgy	Eq. 2	A.
250.	Nagy Ferencz	Eq. 2	
251.	Kovacz Gaspar	Eq. 2	
252.	Sipos Andras	Eq. 1	Szemely penz: 4.
253.	Szilagi Illés	Eq. 1	
254.	Nagy Mihaly	Eq. 1	
255.	Nagy Janos	Eq. 1	
220.	Morda Janos	Eq. 1	
221.	Kis Erdeli Mihaly	Eq. 1	
222.	Szörös Istvan	Eq. 2	
223.	Paloczi Mihaly	Eq. 1	
224.	Nagy Sigmond	Eq. 1	
225.	Fodor Laszlo	Eq. 1	
226.	Nagy Görgy	Eq. 1	
227.	Sipos Matias	Eq. 1	
228.	Mjale (?) Peter	Eq. 1	
229.	Horváth Görgj	Eq. 1	
230.	Tolvaj Görgy	Eq. 1	
231.	Bondor Ferencz	Eq. 1	
232.	Szilagi Janos	Eq. <1> 2	
233.	Vegh Istvan	Eq. 1	
234.	Farkas Görgy	Eq. <1> 2	
235.	Lethai Andras	Eq. 1	
236.	Mester Miklos	Eq. 1	
237.	Szabo Görgy	Eq. 1	
238.	Jakab Janos	Eq. 1	
239.	<Galygo (?) Andras	Eq. 1>	El alat a' lova
240.	Szilagi Demeter	Eq. 1	
241.	Kis Görgy	Eq. 1	
242.	Nagy Görgj	Eq. 1	
243.	Szabo Istvan	Eq. 1	
244.	Tokai Andras	Eq. 1	48.
	<Summa Equitum Nro. 96>		

<Ez hadnagyság és Zázló allya, ugi mint 96 Szamu Katonakra, Feő, Vice Ha[*dna*]giok, és Zázlotarto Szemeli penzekel edgyüt ment fizetesben negi szaz negi forint, idest: fl. 404.>

Lo szám Nro. 88.

Teszen fl. 376 //

[7. *sereg*]

245.	10. <i>Hadnagy</i> : Korda Istvan	Eq. 4	
246.	6. <i>Vice Hadnagy</i> : Nagy Andras	Eq. 3	
247.	4. <i>Zászló Tartó</i> : Nagy Mihaly	Eq. <3> 1	
248.	Berezki Istvan	Eq. 3	
249.	Nagy Marton	Eq. 3	
250.	Berezki Peter	Eq. 2	A.
251.	Kis Mihaly	Eq. 2	
252.	Racz Janos	Eq. 2	
253.	Almasi Istvan	Eq. 2	
254.	Szilagi Pal	Eq. 2	A.
255.	Nagy Pal	Eq. 2	
256.	Marki Gergely	Eq. 2	
257.	Nagy Istvan	Eq. <2> 1	
258.	Szabo Görgy	Eq. 2	
259.	Kovacz Mihaly	Eq. 2	
260.	Enczedi Istvan	Eq. <2> 1	
261.	Szúc Pal	Eq. 2	
262.	Czak Janczi	Eq. 1	
263.	Buzas Janczi	Eq. 1	
264.	Hires Janos	Eq. 1	
265.	<Nagy Istvan>	<Eq. 1>	
266.	Major Istvan	Eq. 1	
267.	<Kigjos Mihaly>	<Eq. 1>	
268.	Kereki Istvan	Eq. 1	
269.	Vezendi Janos	Eq. 1	
270.	Josa Pal	Eq. 1	
271.	Nagy Andras	Eq. 1	
272.	Szeghazi Andras	Eq. 1	
273.	Dobos Peter	Eq. 1	42. Forgacz
274.	Forgacz Görgy	Eq. 1	
275.	Bendő Andras	Eq. 1	
276.	Szilagi Mihaly	Eq. <2> 1	
277.	Balogh Görgy	Eq. 2	
278.	Kis Miklos	Eq. 2	
279.	Nagy Peter	Eq. <2> 1	

<Summa Equitum Nro. 62.>

<Ez hadnagyságh alya, 62 Szamu Katonak fizetésekre, Feő s Vice Hadnagiok, s Zazlo tarto Szemeli penzekel edgiüt ment ki ket szaz hatvan niolcz forint, idest: fl. 268.>

Lo szam Nro. 50.

Teszen fl. 220 //

[8. sereg]

280.	10. Hadnagy: Gelei Benedek	Eq. 4	
281.	6. Vice Hadnagy: Nagy Pal	Eq. 3	
282.	4. Zászló Tartó: Acz Gergely	Eq. 2	
283.	Uyfalusi Sámuel	Eq. 3	
284.	<Herczegh Janczi	Eq. 2>	Török Janos fogta ki
285.	Nagy Istvan	Eq. 2	
286.	Teleki Peter	Eq. 2	
287.	Kis Gergely	Eq. 2	
288.	Czorian (?) Andras	Eq. 2	
289.	Kovacz Janos	Eq. 2	
290.	Czuha Istvan	Eq. 2	
291.	Czonka Andras	Eq. 2	
292.	Czuha Andras	Eq. 2	
293.	Farkas Mathe	Eq. 2	A. Megh jeüt (?)
294.	Somogi Istvan	Eq. 2	
295.	Horogh Janos	Eq. <2> 1	
296.	Biro Andras	Eq. 2	
297.	Haydu Sigmond	Eq. 2	
298.	Koroknai Pal	Eq. 2	
299.	Kerei Andras	Eq. 1	
300.	Szűcz Istvan	Eq. 1	
301.	Szeles Gergely	Eq. 1	
302.	Korodnai Istvan	Eq. 1	
303.	Szekeres Istvan	Eq. <1> 2	
304.	Vás Janos	Eq. 1	44.

<Summa Equitum Nro. 48.>

<Ez hadnagyságh alat leveő, 48. Szamu Katonák fizetésekre, a' Feő s Vice Hadnagiok, s Zázlotarto Szemeli penzekel ment ki ket száz tizenkét forint, idest: fl. 212.>

Ló szam Nro. 44.

Teszen fl. 196 //

[9. sereg]

305.	Hadnagy: Czuth Peter	Eq. 4
306.	Vice Hadnagy: Garzo Janos	Eq. 3

307.	Zaszló Tartó: Fekete Andras	Eq. 3	
308.	Lajos Andras	Eq. 3	
309.	Doczi Andras	Eq. 2	
310.	Baizat Ferencz	Eq. 2	
311.	Szappanos Janos	Eq. 2	
312.	Bonczos Mihaly	Eq. 2	
313.	Simon Peter	Eq. 2	
314.	Olah Miklos	Eq. 2	
315.	Nagy Andras	Eq. 2	
316.	Karandi Illés	Eq. 2	
317.	Szasz Istvan	Eq. 2	
318.	Szarvadi Mihaly	Eq. 2	
319.	Monar Istvan	Eq. 2	
320.	Kis Mihalj	Eq. 1	
321.	Orban Janos	Eq. 1	
322.	Balogh Görgj	Eq. 1	
323.	Czakanjos Tamas	Eq. 1	
324.	Peter Kovacz	Eq. 1	
325.	Körmendi Nagi Istvan	Eq. 1	
326.	Taczi Andras	Eq. 1	
327.	Kun Janos	Eq. 1	
328.	Varga Janos	Eq. 1	
329.	Kun Istvan	Eq. 1	
330.	Eszes Janos	Eq. 1	
331.	Olah Janos	Eq. 1	
332.	Njri Andras	Eq. 1	
333.	Törő Peter	Eq. 1	
334.	Czatar Ferencz	Eq. 1	Farkas
335.	Farkas Janos	Eq. 1	
336.	Simon Peter	Eq. 1	
337.	Szeczeni Matias	Eq. 1	
338.	Domokos Miklos	Eq. 1	
339.	Pap Istvan	Eq. 1	
340.	Balczi Janos	Eq. 1	
341.	Kis Andras	Eq. 1	
342.	Boczon Istvan	Eq. 1	
343.	Kun Görgj	Eq. 1	
344.	Szalontai Kis Andras	Eq. 1	
345.	Báko Mihaly	Eq. 1	
346.	Szabo Mihaly	Eq. 1	
347.	Szabo Janos	Eq. 1	
348.	Ugrai Janos	Eq. 1	
349.	Pap Lukacz	Eq. 1	

350.	Vincze Mihaly	Eq. 1
351.	Varga Marton	Eq. 1
352.	Kun Matias	Eq. 1
353.	Varga Marczi	Eq. 1
354.	Olah Peter	Eq. 1
355.	Horvath Andras	Eq. 1
356.	Fási Mihaly	Eq. 1
357.	Szilva Janos	Eq. 1
358.	Kovacz Miklos	Eq. 1
359.	Mako Görgy	Eq. 1
360.	Ban (?) Janos	Eq. 1
	Summa Equitum Nro. 77.	

Er Hadnagyogh alat leveő, 77 Szamu Katonák fizetésekre, Feő s Vice Hadnagiok, s Zazlo tarto Szemeli penzkel edgyüt ment ki három szaz huszon niolcz forint, idest: fl. 328.

[10. sereg]

361.	Hadnagy: Borbely Andras	Eq. 3
362.	Vice Hadnagy: Nagy Peter	Eq. 2
363.	Zászló Tartó: Nagy Mihaly	Eq. 2
364.	Kis Andras	Eq. 2
365.	Szűcz Istvan	Eq. 3
366.	Gabor Gergely	Eq. 2
367.	Kügi Nagy Janos	Eq. 2
368.	Kakuczi Görgi	Eq. 2
369.	Hazi Janos	Eq. 2
370.	Orbán Janos	Eq. 2
371.	Varadi Nagi Peter	Eq. 2
372.	Nemeth Marton	Eq. 2
373.	Gyulai Matias	Eq. 2
374.	Szörös Gaspar	Eq. 2
375.	Nagy Janos	Eq. 2
376.	Köteles Gergely	Eq. 2
377.	Botos Janos	Eq. 2
378.	Katai Mihaly	Eq. 2
379.	Simon Istvan	Eq. 2
380.	Nagy Görgy	Eq. 2
381.	Mezsei Görgy	Eq. 2
382.	Kügi Nagi Peter	Eq. 1
383.	Vajda Miklos	Eq. 1
384.	Szörös Andras	Eq. 1
385.	Szilagi Andras	Eq. 1
386.	Lesi Janos	Eq. 1

387.	Vajda Istvan	Eq. 1	
388.	Szabo Janos	Eq. 1.	
389.	Szólósi Mihalj	Eq. 1	
390.	Safar Gáspár	Eq. 1	Sarkadi
391.	Sarkadi Gergely	Eq. 1	
392.	Toth Janos	Eq. 1	
393.	Racz Istvan	Eq. 1	
394.	Balogh Ferencz	Eq. 1	
395.	Nagy Peter	Eq. 1	
396.	Jaszai Görgj	Eq. 1	
397.	Erdeli Mihaly	Eq. 1	
398.	Kis Marton	Eq. 1	
399.	Balogh Mihok	Eq. 1	
400.	Siteri Mihok	Eq. 1	
	Summa Equitum Nro. 65.		

Ez 65 Szamu Lovasok fizetésekre, az Feős Vice Hadnagiok, s Zázlotarto Szemeli penzekel edgyütt ment ki ket szaz niolcsvan forint \. fl. 280.

Tota et universa Summa Fit Equitum Nro. 683.

Ezekre, Feős s Vice Hadnagiok, s Zázlotartók szemeli penzekel edgyüt erogáltatot minde-
nestől kétt ezer kilencz szaz harmincz ket forint, idest fl. hungaricales Nro. 2932.

[A lajstrom hátoldalára rávezetve egykorú kézírással:] Anno 1659. 19. Novembris. Torma
Mihali Regestruma [Vörös viaszba nyomott gyűrűspecset töredéke.]

[Egykorú összeadási művelet:]

900

540

480

1920

[Későbbi kézírással:] 1689

BIBLIOGRÁFIA

- Bethlen*: Erdély *Bethlen János*: Erdély története, 1629–1663. Ford. *P. Vásárhelyi Judit*, az utószót és a jegyzeteket írta *Jankovics József*, a mutatókat összeállította *Jankovics József* és *Nyerges Judit*. Budapest, 1993.
- Dobay naplója *Dobay Zsigmond* naplója. In: Késmárky Thököly Imre és némely főbb híveinek naplói és emlékezetes írásai, 1686–1705. Közli *Thaly Kálmán*. (Monumenta Hungariae Historica – Scriptorum, XXIII/II.) Pest, 1868. 415–458. o.
- Heckenast – Mészáros* 2005. *Heckenast Gusztáv*: Ki kicsoda a Rákóczi-szabadságharcban? Életrajzi adattár. S. a. r., kiegészítette és az előszót írta: *Mészáros Kálmán*. (História Könyvtár. Kronológiák, adattárak, 8.) Budapest, 2005.
- Koroknay* 2006. *Koroknay Gyula*: Kállói kapitányok. (A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár Kiadványai. III. Tanulmányok, 13.) Nyíregyháza, 2006.
- Maksay* 1971. *Maksay Ferenc*: Magyar Országos Levéltár. A Thököly- és a Rákóczi-szabadságharcok levéltárai. Repertórium. (Levéltári leltárak, 52.) Budapest, 1971. Kézirat.
- Mészáros* 2002. *Mészáros Kálmán*: A szabadságharc tisztikara. In: Az államiság megőrzése. Tanulmányok a Rákóczi-szabadságharcról. Szerk. és az előszót írta: *Czigány István*. Budapest, 2002. 157–188. o.
- Mészáros* 2008–2010. Források Esze Tamás kuruc brigadéros életéhez és Tarpa Rákóczi-kori történetéhez. Első kötet: 1694–1706. Második kötet: 1707–1709. S. a. r., a jegyzeteket és mutatókat készítette: *Mészáros Kálmán*. (Folia Rákócziána 10/1–2.) Vaja, 2008–2010.
- Nagy* 1983. *Nagy László*: „Kuruc éltünk megállván csináljuk...” Társadalom és hadsereg a XVII. századi kuruc küzdelmekben. Budapest, 1983.
- Pauler* 1897. *Pauler Gyula*: Wesselényi Ferenc nádor és társainak összeesküvése. 1664–1671. II. k. Budapest, 1876.
- Petryityvy-Horváth önéletrajza *Petryityvy-Horváth Kozma* önéletrajza 1634–1660. In: Történelmi kalászkok. 1603–1711. A Vargyasi Daniel-család irattárában levő legnagyobbbrészt eredeti kéziratok után kiadá: *Daniel Gábor*. Szerk. *Thaly Kálmán*. Pest, 1862. 1–83. o.
- O'sváth*: Bihar leírása *O'sváth Pál*: Bihar vármegye Sárreai járása leírása. Kiadásra előkészítette, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta *Seres István*. (A csengerújfalusi O'sváth és vele rokon családok története, dokumentumai és írásai.) Budapest, 2009.
- Seres* 2005. *Seres István*: Thököly Imre emigráns hadseregének tisztikara Törökországban a karlócai béketárgyalások idején (1698–1699). *Hadtörténelmi Közlemények*, 118. (2005) 3. sz. 424–478. o.
- Seres* 2013. *Seres István*: Bethlen Gábor hadainak szállás- és hadrendje 1621-ből. (Újabb források az erdélyi hadsereg történetéhez.) *Hadtörténelmi Közlemények*, 126. (2013) 4. sz. 1050–1066. o.
- Szalárdy krónikája *Szalárdy János* Siralmas magyar krónikája. S. a. r., a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta *Szakály Ferenc*. Budapest, 1980.
- Szalay* 1857. *Szalay László*: Magyarország története. V. k. Pest, 1857.

- Szilády – Szilágyi* 1871. Török–magyarkori állam-okmánytár. VI. k. Szerk. és jegyzetekkel ellátták *Szilády Áron* és *Szilágyi Sándor*. (Török–magyarkori történelmi emlékek. I. osztály: okmánytár. VIII. k.) Pest, 1871.
- Thaly* 1900. *Thaly Kálmán*: Munkácsi leltárak s udvartartási iratok. (1680–1701.) *Történelmi Tár (új folyam)*, 1. (1900) 321–384.
- Ulrich* 2008. Bűnök és bűnösök (A Wesselényi-mozgalom résztvevői és perbefogásuk okai 1669–71 között). In: II. Rákóczi Ferenc, az államférfi. – Tanulmányok a sárospataki országgyűlés 300. évfordulóján. Szerk. *Tamás Edit*. (A Sárospataki Rákóczi Múzeum Füzetei, 53.) Sárospatak, 2008. 346–374. o.
- Ulrich* 2013. Katonaelemek a Wesselényi összeesküvésben és az azt követő birtokelkobzásokban. In: Történelmi Tanulmányok, XXI. A Debreceni Egyetem Történelmi Intézetének kiadványa. Szerk. *Bárány Attila* és *Papp Klára*. (Acta Universitatis Debreceniensis Series Historica LXV.) Debrecen, 2013. 53–74. o.

István Seres

GYÖRGY RÁKÓCZI II'S "KURUC" CAVALRY REGIMENT
(New Sources to the History of the Transylvanian Army, Part 2)

Summary

There are a number of great summaries about the army of the Principality of Transylvania, but we have very few contemporary number lists and summing lists at our disposal. The survived documents of the significant part of the army, made up of Hajdú soldiers and border defence soldiers, are dwarfed by the conscriptions of the Székely units and by the trackings of the border fortresses. However, among the documents of the National Archives of Hungary, related to the fighting of Imre Thököly and Ferenc Rákóczi II, there are many hidden documents which had been written earlier and were put in this section by accident. A payroll with names was found here, which records the men of a cavalry unit under Captain Mihály Torma's command. Earlier, this document was dated to 1689, based on the misread date on the first page, and was identified as a source related to the "Kuruc" soldiers fighting under Thököly's command at the Turkish border. In fact, the document was dated to 19 November 1659, three days prior to the Prince's defeat at Zajkány. According to the notes after the names, the cavalry was part of the new army reorganised on the Prince's estates (in Bihar and Szabolcs counties). Its route can be clearly tracked by the mentions of the major fortresses and towns (for example Nagyvárád and Gyulafehérvár). The family- and nicknames also indicate that the soldiers were recruited in the area of the Partium region. The commander of the ten companies in the cavalry was Captain Mihály Torma from Ecsed, who later took part in the uprising of the exiled and also in Thököly's War of Independence, commanding a cavalry regiment in the latter.

István Seres

DAS „KURUTZEN“-KAVALLERIEREGIMENT VON GYÖRGY II. RÁKÓCZI
(Neuere Quellen zur Geschichte der Siebenbürgischen Armee, 2.)

Resümee

Über die Armee des Fürstentums Siebenbürgen stehen uns hervorragende Zusammenfassungen zur Verfügung, zeitgenössische Musterungsverzeichnisse bzw. Zusammenfassungen dieser jedoch nur spärlich. Neben den Zusammenschreibungen der Szekler Stühle und den Aufstellungen der einzelnen Burgwachen ist das Schriftenmaterial der Haiducken, die einen bedeutenden Teil der Armee stellten, und des „Feldsoldatentums“, das aus den Soldaten der Grenzfestungen und aus Freischärlern bestand, verschwindend gering. In der Sektion G des Ungarischen Nationalarchivs im Zusammenhang mit den Kämpfen von Imre Thököly und Ferenc II. Rákóczi verbergen sich dagegen zahlreiche Schriftstücke, die von viel früher stammen und zufällig hierher gezählt wurden. So kam auch eine nach Namen aufgelistete Soldliste einer Kavallerie aus der Zeit des Kapitäns Mihály Torma zum Vorschein, die früher – aufgrund des falschen Ablesens des Datums auf der ersten Seite des Schriftstücks – auf das Jahr 1689 datiert und mit den Kurutzensoldaten von Thököly identifiziert wurde, die an den türkischen Grenzgebieten festsaßen. Das Schriftstück wurde aber in Wirklichkeit am 19. November 1659, also drei Tage vor der Niederlage des Fürsten bei Zajkány, verfasst. Aufgrund der Aufzeichnungen neben den Namen gehörte die Kavallerie zu der auf den fürstlichen Besitzen (Komitate Bihar und Szabolcs) neu organisierten Armee, und aufgrund der Nennung der bedeutenderen Burgen und Städte des Fürsten, wie zum Beispiel Nagyvárád (Großwardein) und Gyulafehérvár (Weißenburg), kann auch der Weg dieser gut zurückverfolgt werden. Die Personen- und differenzierenden Namen untermauern ebenfalls, dass die Soldaten auf dem Gebiet des Partium aufgestellt wurden. Kommandant der aus 10 Heeren (Kompanien) bestehenden Kavallerie war Mihály Torma, Kapitän von Ecsed, der später auch am Aufstand der Landflüchtlingen und am Freiheitskampf von Thököly teilnahm, im letzteren Fall gerade an der Spitze eines Kavallerieregiments.

István Seres

LE RÉGIMENT DE CAVALERIE « KURUC » DE GEORGES II RÁKÓCZI.
(De nouvelles sources pour l'histoire de l'armée transylvanienne, II)

Résumé

Nous avons des précis excellents sur l'armée de la Principauté de Transylvanie, mais nous disposons de très peu d'états de revue d'époque ou de synthèses de ceux-ci. Par rapport aux recensements des districts sicules et aux états de certaines garnisons de fort, nous avons très peu de documents sur les haïdouks, les soldats des places fortes des confins et les soldats libres dits ruraux qui n'étaient pas attachés à un fort, pourtant ce sont ces personnes qui ont constitué le plus gros de l'armée. Néanmoins, dans la section « G » des Archives nationales de Hongrie qui comprend les documents relatifs aux combats d'Imre Thököly et de François II Rákóczi, l'on peut aussi découvrir des écrits bien antérieurs qui ont été classés ici par erreur. C'est parmi ces documents que se trouve, entre autres, une liste nominative sur les soldes de la cavalerie du capitaine Mihály Torma qui fut d'abord datée de 1689, car sa date a été mal lue, alors qu'en réalité, le document fut rédigé le 19 novembre 1659, soit trois jours avant la défaite du prince à Zajkány. Selon les inscriptions qui accompagnent les noms, la cavalerie faisait partie de l'armée réorganisée sur les domaines du prince (comitats de Bihar et de Szabolcs). Étant donné que le document mentionne également le nom des forts princiers importants (par ex. Nagyvárad et Gyulafehérvár), cela permet de reconstituer le trajet de l'armée. Les patronymes et les noms distinctifs confirment que les troupes ont été levées dans le Partium. Le capitaine d'Ecsed, Mihály Tompa fut le capitaine de la cavalerie composée de 10 escadrons. Par la suite, Tompa a également pris part à l'insurrection des exilés et à la guerre d'indépendance de Thököly, dans cette dernière, il fut à la tête d'un régiment de cavalerie.

Иштван Шереш

„КУРУЦ” КАВАЛЕРИЙСКИЙ ПОЛК П. ГЕОРГИЯ РАКОЦИ.
(НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ К ИСТОРИИ ТРАНСИЛЬВАНСКОЙ АРМИИ, 2.)

Резюме

Нам доступны превосходные сводки об армии Трансильванского Княжества, но мы располагаем только немногими списками собраний того времени, и соответственно этому их сопоставлениями. Наряду с переписью населения Секейских органов управления и показаний отдельных гарнизонов крепостей кажутся незначительными оставшиеся письменные материалы о так называемой «полевой армии», значительную часть которой представляла армия Хайдушга – жители приграничных крепостей и незавербованные молодые люди. В Венгерском Национальном Архиве (ВНА – MNL) в секции G имеются многие документы связанные с войнами Имре Тёкёли и П. Ференца Ракоци, которые датированы более ранними датами, но случайно были перечислены сюда. Так попался список жалований конкретно по именам наёмников служащих в кавалерии капитана Михай Торма – который раньше – из-за ошибочной указанной на первой странице документа датирован в 1689 году и этот список отождествлялся с куруцкой армией Тёкёли оттесненной к турецким границам. На самом деле документ был написан 19 ноября 1659 года за три дня до Зейканьского поражения князя. Эти имена – на основе найденных рядом с ними пометками – относились к кавалерии вновь созданной армии в княжеских поместьях округов (Бихар и Сабольч) и продвижение этой армии хорошо прослеживалось на основе упомянутых наиболее важных княжеских крепостей, городов, - таких как Орадея и Алба-Юлия. Различающиеся имена лиц также подтверждают, что армия была создана на территории Парциум. Состоящей из 10-и рот конницей возглавлял эчедский капитан Михай Торма, который впоследствии также принял участие в восстании ссыльных и в борьбе за свободу Тёкёли, при этом в этой армии он стоял во главе кавалерийского полка.